

Języki krajów sąsiedzkich w saksońskich przedszkolach

- Przewodnik praktyczny -

Nachbarsprache
von Anfang an!

Spis treści ¹

• Przedmowa.....	3
• Dlaczego warto wprowadzić języki krajów sąsiedzkich w Państwa przedszkolu?.....	4
• Co oznacza „wczesna nauka języków krajów sąsiedzkich“ w przedszkolu?.....	6
• Jak przedszkole może realizować naukę języków krajów sąsiedzkich?.....	8
• Co jest potrzebne, by wprowadzić języki krajów sąsiedzkich w przedszkolu?.....	10
• Jak rozpoznać, czy Państwa przedszkole jest na właściwej drodze?.....	12
• Czy chcecie Państwo dowiedzieć się więcej?.....	13
Załącznik 1: Literatura, do której warto zajrzeć.	15
Załącznik 2: Informacje specjalistyczne ze stron internetowych <i>NiKiS online</i>	16

¹ Nagłówki są odsyłaczami do odpowiednich rozdziałów.
Po kliknięciu na podkreślone linki otwierają się strony internetowe.

Przedmowa

”

Saksońskie obszary graniczące z Polską i Czechami oferują szczególne możliwości edukacyjne – dzieci już od najmłodszych lat mogą codziennie poznawać języki krajów sąsiedzkich. Dzięki spotkaniom i interakcjom z rodzimymi użytkownikami języka dzieci mają okazję przez zabawę poznawać język, kulturę i styl życia swoich rówieśników z Polski i Czech – to świetne warunki na wielojęzyczne dorastanie oraz do nauki otwartości na świat już od najmłodszych lat.

Wraz z nową ofertą w formie poradnika internetowego **NiKiS: Nachbarsprachen in Kitas in Sachsen** (*Języki krajów sąsiedzkich w saksońskich przedszkolach*) chcemy zachęcić dyrekcję oraz podmioty prowadzące przedszkola do wykorzystywania potencjałów terenów przygranicznych, jak i zaoferować pomysły oraz profesjonalne wsparcie w nauce języków krajów sąsiedzkich *od najmłodszych lat*.

W tym celu przygotowaliśmy dla Państwa trzy ściśle ze sobą powiązane oferty:

- niniejszy **poradnik**, zawierający wskazówki w zakresie dotyczącym wczesnej nauki języków krajów sąsiedzkich, który objaśnia, jak skutecznie uzyskać dalsze informacje i materiały do pracy w przedszkolu,
- obszerny zbiór **informacji i materiałów dla przedszkola** na platformie językowej <http://www.nachbarsprachen-sachsen.eu/nikis>,
- **indywidualne fachowe wsparcie** Saksońskiej Placówki ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich (Sächsische Landesstelle für nachbarsprachige Bildung (LaNa)), podczas realizacji nauki języków krajów sąsiedzkich w przedszkolu.

Pomożemy Państwa przedszkolu rozpocząć przygodę z językiem kraju sąsiedzkiego już od najmłodszych lat!

Życzymy wiele radości i powodzenia podczas realizacji tego projektu!

dr Regina Gellrich

Dyrektor Saksońskiej Placówki ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich

Dlaczego warto wprowadzić języki krajów sąsiedzkich w Państwa przedszkolu?

Czy Państwa przedszkole znajduje się na pograniczu polsko-saksońskim lub czesko-saksońskim? To doskonała okazja, by umożliwić dzieciom w wieku przedszkolnym wczesną naukę języków krajów sąsiedzkich:

Zadbajmy wspólnie o skarb, jakim jest przyszłość dzieci i pogranicza!

W dzisiejszym, ukształtowanym przez globalizację i migrację społeczeństwie, znajomość kilku języków w jest normą, a nawet koniecznością, nie tylko w przypadku młodych ludzi, lecz każdego, kto pragnie uczestniczyć w rozwoju społeczeństwa i stworzyć sobie perspektywy zawodowe oraz życiowe.

Dzieci od urodzenia mają umiejętność uczenia się wielu języków i już od najmłodszych lat są w stanie poznawać kilka języków jednocześnie. Z ciekawością obserwują mimikę i gesty, lubią odkrywać nowe dźwięki i wiązać je z treścią wypowiedzi. Nauka nowego języka, wraz z wypróbowywaniem go bez żadnych ograniczeń, jest dla nich, dosłownie, *dziecinnie* prosta.

Dorastanie w otoczeniu wielu języków i kultur może mieć wszechstronne, pozytywne oddziaływanie na rozwój dziecka. Rozwój poznawczy i językowy dzieci jest najlepiej wspierany w interakcji z otoczeniem, z opiekunami i z rówieśnikami. Ważne jest, aby dzieci doświadczały nauki języka w sposób pozytywny i mający znaczenie dla ich życia codziennego oraz by mogły budować emocjonalny związek z rodzimymi użytkownikami języka. Im dłużej, intensywniej i bardziej różnorodnie dzieci mogą się „zanurzyć” w (inny) język oraz im wyższa jest jakość przekazywanych treści, tym trwalej kształtują się (wielojęzyczne) umiejętności.

Saksońskie obszary graniczące z Polską i Czechami oferują optymalne warunki do nauki. Język polski i czeski są tutaj częścią życia codziennego i otoczenia dzieci. W bezpośrednim kontakcie z sąsiadami - zarówno z rówieśnikami, jak i z dorosłymi - mogą poznawać ich język, kulturę i styl życia. Z tym wiąże się też rozwój społeczny pod kątem otwartości na nieznaną, odmienności i tolerancji - poprzez różnorodność językową dzieci doświadczają również różnorodności kultur i ludzi. Zdobyte kompetencje można wykorzystać

w życiu codziennym, budując więzi z innymi ludźmi i otwierając innym oczy na to, co nowe. Krótko mówiąc - **nauka języków to wielka frajda!**

Dzięki takiemu pozytywnemu doświadczeniu edukacyjnemu można już od najmłodszych lat stworzyć dobre podstawy dla rozwoju wielojęzyczności, udanej drogi kształcenia i nauki przez całe życie. Co więcej, nabyte umiejętności językowe, kulturowe i poznawcze otwierają interesujące perspektywy zawodowe i życiowe, gdyż w regionach przygranicznych (i nie tylko) rośnie zapotrzebowanie na pracowników, którzy potrafią się porozumieć i współpracować z sąsiadami zza granicy.

Dlaczego więc nie wykorzystają tego skarbu w życiu codziennym w przedszkolu, a możliwości, które niesie ze sobą pogranicze, w pracy pedagogicznej?

Skorzystają na tym nie tylko dzieci, ale całe przedszkole oraz jego otoczenie - od pracowników, poprzez rodziców, aż po partnerów współpracy - gdyż kontakt z językiem i kulturą sąsiedniego kraju wzbogaca każdego, umożliwia poznanie i wypróbowanie nowych rzeczy oraz otwiera fascynujący świat nauki i doświadczeń dla dorosłych i dzieci.

Zapraszamy zainteresowane przedszkola do wspólnej przygody z językiem kraju sąsiedzkiego od najmłodszych lat!

Niniejszy poradnik ma być użytecznym przewodnikiem w zakresie wczesnej nauki języków krajów sąsiedzkich, ma dostarczać pomysły do jej realizacji oraz zapewnić dostęp do dalszych informacji i materiałów, zgodnie z konkretnymi potrzebami przedszkola.

Co oznacza „wczesna nauka języków krajów sąsiedzkich“ w przedszkolu?

i

Pojęcie „wczesna nauka języków krajów sąsiedzkich“ obejmuje wszystkie formy edukacji na poziomie podstawowym, które mają na celu pomoc dzieciom w zrozumieniu środowiska pogranicza, wraz z jego aspektami językowymi i kulturowymi, oraz w nabyciu niezbędnych umiejętności umożliwiających pomyślną interakcję i komunikację w życiu codziennym, w ramach relacji z mieszkańcami z kraju sąsiedniego.

Należy zaznaczyć, że celem nie jest to, aby dzieci uczyły się języka polskiego lub czeskiego jako drugiego lub obcego języka, czy też, żeby specjalnie organizować w przedszkolu dodatkowe kursy językowe.

Chodzi o zintegrowanie **świata dzieci z regionu przygranicznego z życiem przedszkola** i **wykorzystywanie dostępnych możliwości** do zapoznania ich z kulturą i językiem sąsiadów oraz **zastosowanie ich w pracy pedagogicznej**.

Saksoński Program Edukacyjny² oferuje w tym zakresie różnorodne możliwości:

Każde dziecko potrzebuje okazji do kontaktu ze wszystkim, co tworzy kulturę i życie społeczne, aby mogło zbudować sobie obraz świata i umiało porównać go w dialogu z innymi.

Sześć obszarów edukacyjnych zawartych w programie edukacji - wychowanie somatyczne, społeczne, komunikacyjne, estetyczne, przyrodnicze i matematyczne - jest realizowanych **razem, w różnych okolicznościach życia codziennego**.

- Edukacja społeczna i komunikacyjna są ze sobą ściśle powiązane, choćby dlatego, że interakcje społeczne są związane z komunikacją - dzięki edukacji społecznej dzieci mają możliwość ćwiczyć zachowania społeczne w codziennych kontaktach z innymi. Przejmowanie odpowiedzialności i doświadczanie samodzielności, solidarności i kompetencji społecznych odbywa się podczas wspólnej zabawy, przyjaznej rywalizacji lub przy wspólnych czynnościach i projektach.
- We wszystkich codziennych czynnościach dzieci doświadczają różnic międzyludzkich, także w odniesieniu do różnych kultur, konfrontacji z drugim człowiekiem i uczą się postrzegać inność (w języku, kulturze, wyglądzie itp.) jako pozytywny element kształtowania własnego życia.

² [Sächsischer Bildungsplan](#) (Saksoński Program Edukacyjny) - dokument w języku niemieckim [przyp. tłum.]; [Broszura dotycząca Programu Edukacyjnego dla Saksonii](#)

- Poznawanie własnego otoczenia jest wzbogacane przez poznawanie innych krajów, religii, obyczajów oraz tradycji, kultur i stylów życia i jest zawsze powiązane z wymianą językową.

Czy jest lepsza możliwość realizacji tych założeń niż w regionie przygranicznym? To tutaj poznawanie sąsiadów, wspólna rozmowa i kontakty społeczne mogą przebiegać w sposób autentyczny i osobisty. Jako głównego narzędzia edukacja językowa potrzebuje zabawy i pracy tematycznej, tzn. wspólnych przeżyć i aktywności. Wczesna nauka języków krajów sąsiedzkich daje możliwości i okazje - dla dzieci, by mogły tego doświadczać i dla wychowawców, by mogli im to umożliwić.

W ten sposób już w przedszkolu można stworzyć ważne podstawy, aby dzieci w pełni korzystały z tych wyjątkowych szans edukacyjnych pogranicza, w autentycznym powiązaniu z nabywaniem umiejętności językowych i edukacją międzykulturową w ramach rozwoju ich osobowości, a docelowo - z korzyścią dla ich perspektyw życiowych i zawodowych³.

i

„Kompleksowa **działalność edukacyjna, wychowawcza i opiekuńcza** służy...

1. Nabywaniu i wspieraniu kompetencji społecznych, takich jak: samodzielność, gotowość do przejmowania odpowiedzialności i umiejętności społeczne, tolerancja i akceptacja innych ludzi, kultur i stylów życia, a także osób niepełnosprawnych
2. Kształceniu zdolności i kompetencji mentalnych i fizycznych, szczególnie w zakresie przyswajania wiedzy i umiejętności, w tym kształtowaniu procesów edukacyjnych.“

(*SächsKitaG, § 2, Abs.2*) (*Saksońska Ustawa dot. edukacji wczesnoszkolnej, § 2, pkt.2*)

³ [Sächsisches Gesetz zur Förderung von Kindern in Tageseinrichtungen](#) (Saksońska Ustawa o wspieraniu dzieci w placówkach przedszkolnych) z 15.05.2009, ostatnio zmieniona 17.12.2020 - strona internetowa w języku niemieckim [przyp. tłum.]

Jak przedszkole może realizować naukę języków krajów sąsiedzkich?

Zgodnie z szerokim, kompleksowym rozumieniem koncepcji wczesnej nauki języków krajów sąsiedzkich, istnieje wiele możliwości, modeli i metod, które można zastosować w praktyce pedagogicznej przedszkola, **w zależności od dostępnych warunków**. Należą do nich na przykład:

- **spotkania transgraniczne** z dziećmi placówki partnerskiej z kraju sąsiedzkiego, podczas których dzieci nawiązują bezpośredni kontakt i mogą nabyć podstawowe umiejętności językowe oraz zrozumieć siebie nawzajem, w razie potrzeby wzbogacone o wspólne prace, projekty i aktywności,
- **oferty i projekty** mające na celu poznanie kraju sąsiedzkiego, jego języka, tradycji, zwyczajów itp. z wykorzystaniem posiadanych kompetencji językowych (dzieci, kadry, rodziców) lub z udziałem ekspertów spoza placówki (np. animatorów językowych, gości z sąsiedniego kraju),
- wspólne **zajęcia z dziećmi w przedszkolu, pochodzącymi z kraju sąsiedzkiego**, z aktywnym wykorzystaniem ich umiejętności językowych,
- opieka przez **rodzimy polsko- lub czeskojęzyczny personel** (kadra pedagogiczna, pracownicy techniczni, wolontariusze itp.), który w codziennych sytuacjach posługuje się językiem ojczystym w komunikacji z dziećmi.

Poprzez **uwidocznienie kraju sąsiedzkiego i jego języka w przedszkolu** (np. za pomocą wielojęzycznych haseł) lub wykorzystanie przyjaznych dla dzieci materiałów edukacyjnych na temat kraju sąsiedzkiego, jego języka i kultury, pogranicze może zyskać na znaczeniu - jako region przyjazny dla każdego.

W idealnym wypadku dzieci doświadczają wtedy **naturalnej i wartościowej interakcji z kilkoma językami i kulturami** - poprzez **autentyczną komunikację** i kontakt z rodzimymi użytkownikami języka w codziennych sytuacjach. Ta metoda nauki jest szczególnie intensywna, różnorodna i trwała, jeśli doświadczanie kultury sąsiada "od wewnątrz" (**immersja**⁴) można połączyć z regularnymi spotkaniami z dziećmi z przedszkola partnerskiego z sąsiedniego kraju.

W związku z tym nie ma czegoś takiego jak TEN JEDYNY model wczesnej edukacji językowej w przedszkolach regionu przygranicznego. Każda forma jej realizacji, która uwzględnia konkretne warunki i lokalne możliwości oraz wykorzystuje je w pracy pedagogicznej w przedszkolu, aby dzieci mogły otworzyć się na środowisko życia w regionie przygranicznym, ma istotny wkład w realizację zadania edukacyjnego.

⁴ immersja = doświadczanie kultury i języka kraju sąsiedzkiego w autentycznym środowisku. Zgodnie z zasadą „jedna osoba - jeden język” podczas codziennych zajęć w przedszkolu jeden wychowawca stale używa języka immersyjnego, a drugi języka otoczenia.

i

Aby znaleźć odpowiedni sposób na wprowadzenie i realizację koncepcji edukacji językowej w Państwa przedszkolu, należy przede wszystkim ustalić, jakimi **lokalnymi potencjałami** Państwo dysponujecie.

Warto więc zadać sobie następujące pytania:

- Jakie **nastawienie** można zauważyć w Państwa zespole oraz wśród rodziców w odniesieniu do wczesnej nauki języków krajów sąsiedzkich?
- Które osoby w przedszkolu lub jego otoczeniu posiadają **umiejętności w zakresie języków krajów sąsiedzkich**? Czy są to pracownicy Państwa przedszkola, czy też możecie Państwo polegać na ekspertach z zewnątrz?
- Czy w przedszkolu zatrudniony jest **personel** (pedagogiczny, technicznym lub inny) lub wolontariusze **posługujący się jednym z języków krajów sąsiedzkich jako językiem ojczystym** - polskim lub czeskim?
- Czy przedszkole sprawuje opiekę nad **dziećmi z rodzin posługujących się językami krajów sąsiedzkich**?
- Czy istnieją ewentualni **partnerzy do współpracy** (np. w gminie, stowarzyszeniach czy w kraju sąsiednim), z którymi można współpracować przy opracowywaniu i realizacji koncepcji edukacji językowej?

Bazując na konkretnych warunkach lokalnych, na platformie językowej www.nachbarsprachen-sachsen.eu/nikis znajdziecie Państwo różnorodne pomysły oraz przykłady udanych działań, które wskażą Państwu właściwą drogę do nauki języka kraju sąsiedzkiego *od najmłodszych lat*.

Finden Sie Ihren Weg zur *Nachbarsprache von Anfang an* in Ihrer Kita!

Partnerschaft

Personal

Kinder

Konzept

Frühe nachbarsprachige Bildung in sächsischen Kitas

Co jest potrzebne, by wprowadzić języki krajów sąsiedzkich w przedszkolu?

Aby rozpoznać lokalny potencjał i z powodzeniem wykorzystać go do realizacji odpowiedniej koncepcji nauki języka kraju sąsiedzkiego w przedszkolu, konieczne jest spełnienie następujących **podstawowych warunków**:

- **klimat** przedszkola **otwarty na wielojęzyczność**, który przejawia się w fundamentalnym uznaniu wielojęzyczności i umożliwieniu (zarówno dzieciom jak i dorosłym) kontaktu z innymi językami i kulturami,
- otwarta, pełna uznania, wrażliwa kulturowo, świadoma uprzedzeń i **przemysłana postawa zawodowa w zespole opiekunów w przedszkolu**, która idzie w parze ze zrozumieniem potencjału języków krajów sąsiedzkich - jako wzbogacenia i źródła skutecznej i zintegrowanej codziennej edukacji językowej wszystkich dzieci oraz zrozumieniem własnej roli jako (wielojęzycznego) wzorca w przedszkolu,
- **aktualna wiedza specjalistyczna i umiejętności metodyczne kadry pedagogicznej** dotyczące skutecznego wsparcia językowego, zintegrowanego z codziennym życiem i pracą edukacyjną,
- wsparcie **rodziców** przy pracy nad edukacją językową,
- **partnerzy**, którzy sprzyjają opracowaniu i realizacji koncepcji edukacji językowej - począwszy od dyrekcji przedszkola, poprzez gminę, aż po instytucje finansujące działania transgraniczne oraz podmioty, które mogą przekazać swoje doświadczenie i umiejętności, służyć radą i wsparciem.

Podręcznik kryteriów *QITA*, dotyczący *jakości w dwujęzycznych i wielojęzycznych przedszkolach*, dostarcza obszernego spektrum wiedzy fachowej na temat skutecznej pracy

z różnorodnością językową i kulturową w przedszkolach. Przede wszystkim jednak jest to narzędzie dla dyrekcji przedszkola, umożliwiające **powiązanie rozwoju i realizacji koncepcji pedagogicznej** wczesnej nauki języków krajów sąsiedzkich z rozwojem zespołu. W ramach wymiany doświadczeń i warsztatów, z udziałem międzykulturowych trenerów, można przemyśleć postawy i motywacje oraz pedagogiczne podejście i doświadczenia we współpracy. W najlepszym przypadku umożliwi to zespołowi przedszkola autentyczne kształtowanie codzienności w regionie przygranicznym, razem z dziećmi i rodzicami.

Oczywiście skuteczna praca edukacyjna w zakresie języków krajów sąsiedzkich wymaga również odpowiednich **warunków ramowych**:

Ustawa Wolnego Kraju Saksonii o wspieraniu dzieci w placówkach przedszkolnych (SächsKitaG) określa ramy prawne dla:

- kompleksowego zadania **edukacyjnego, wychowawczego i opiekuńczego** w przedszkolach, które obejmuje również naukę języków krajów sąsiedzkich,
- **Saksońskiego Programu Edukacyjnego**, który zapewnia kadrze pedagogicznej różnorodne możliwości do realizacji edukacji językowej,
- **finansowania pracy pedagogicznej** oraz
- **finansowania kadry pedagogicznej** z określeniem niezbędnych kwalifikacji zawodowych.

i

W celu realizacji konkretnej koncepcji metodycznej lub organizacji spotkań transgranicznych z instytucjami partnerskimi w krajach sąsiedzkich, często należy opracowywać szczegółowe, **dodatkowe warunki ramowe**.

Więcej informacji można znaleźć na platformie językowej www.nachbarsprachen-sachsen.eu/nikis.

Jak rozpoznać, czy Państwa przedszkole jest na właściwej drodze?

Przykładowe przemyślenia doświadczonych pedagogów z saksońskich przedszkoli, zajmujących się wczesną nauką języków krajów sąsiedzkich:

- „... Rodzice informują nas, że dzieci również w domu wykorzystują nowe słownictwo w języku kraju sąsiedzkiego. Stają się małymi multiplikatorami języka i chętnie przekazują swoją wiedzę rodzinie.” [*Juniorkiste Eichigt*]
- „... Gdy przychodzę, dzieci witają mnie radośnie po czesku...” [Czeszka, euroregionalna niemiecko-czeska sieć placówek przedszkolnych EUREGIO EGRENSIS].
- „Włączając język sąsiada do naszej pracy wychowawczej, mogliśmy zaobserwować, że polskie dzieci nagle nabrały śmiałości - nie tylko w rozumieniu języka niemieckiego, ale także w jego praktycznym używaniu.” [*Kinderschloss Sonnenschein Groß Krauscha*]
- „... Szczególnie miło jest widzieć, jak nasze dzieci przynoszą swój własny entuzjazm dla języka kraju sąsiedzkiego na nas, dorosłych ...” [*Kita “Regenbogen“ Rübenu*]
- „Widzę pewną zmianę w podejściu i zainteresowaniach współpracowników odnośnie naszych sąsiadów ...” [*Przedszkole realizujące projekt w polsko-niemieckiej euroregionalnej sieci przedszkoli*]
- „... Mam wrażenie, że rośnie akceptacja języka polskiego...” [*Przedszkole realizujące projekt w polsko-niemieckiej euroregionalnej sieci przedszkoli*]
- „... Dzieci czerpią wiele radości z naszych transgranicznych zajęć z dziećmi z naszego partnerskiego przedszkola i zapominają o czasie... Obserwujemy, że jest coraz więcej osobistych kontaktów z naszymi sąsiadami i nawiązują się przyjaźnie...” [„*Wichtelhäusl“ Deutschneudorf*]
- „... To niesamowite, jak z roku na rok dojrzewa nasza przyjaźń z przedszkolem partnerskim. Wychowawcy i dzieci nie mogą się doczekać ponownego spotkania...” [*Kinderland Niederlauterstein*]
- „... Poprzez wspólne doświadczenia i naukę dzieci oraz całe ich środowisko życia poznają skarb, jakim jest różnorodność ludzi. Nasze dzieci coraz częściej rozwijają naturalną ciekawość wobec innych języków i kultur, np. ucząc się ich od dzieci ze środowisk migracyjnych przebywających w naszej placówce...” [*Christliche Kita „Regenbogen“ Sebnitz*]

To różnorodne bogactwo doświadczeń pokazuje, że ci, którzy wraz z dziećmi odkrywają języki i kultury krajów sąsiedzkich, postrzegają to jako wzbogacenie i dodatkowe kompetencje dla wszystkich uczestników. Naturalne współistnienie ponad granicami językowymi i kulturowymi staje się w coraz większym stopniu codziennością w przedszkolach regionu przygranicznego. **Warto wykorzystać ten skarb i dalej podążać drogą nauki języka kraju sąsiedzkiego od najmłodszych lat!**

Czy chcecie Państwo dowiedzieć się więcej?

W celu uzupełnienia i pogłębienia tego poradnika udostępniliśmy moduł **NiKiS online** na platformie językowej www.nachbarsprachen-sachsen.eu. Poradnik został opracowany jako **narzędzie pracy dla przedszkoli**, które realizują oferty wczesnej edukacji języków krajów sąsiedzkich i chcą już od najmłodszych lat zapoznawać dzieci z językiem i kulturą sąsiednich krajów - Polski i Czech. Znajdziecie tu Państwo obszerną i przejrzystą kolekcję elektroniczną z różnorodną ofertą informacyjną i materiałową do pracy w przedszkolach.

Zaprezentowane poniżej cztery tematyczne strony internetowe są dostosowane do konkretnych warunków i potrzeb:

Na każdej stronie znajdziecie Państwo

- wstępną, wprowadzającą do tematyki, zwięzłą **informację specjalistyczną** do pobrania,
- różnorodne **praktyczne wskazówki** dotyczące pracy w przedszkolu oraz **sugestie doświadczonych ekspertów**,
- **zbiór materiałów**, praktyczne przykłady, listy kontrolne i szablony do **późniejszego wykorzystania**.

Przegląd treści informacji specjalistycznych znajduje się w załączniku. Wystarczy kliknięcie myszką, aby przenieść się na odpowiednią tematyczną stronę internetową NiKiS online.

i

Macie Państwo dodatkowe **pytania** lub potrzebujecie **wsparcia w wykorzystaniu** języków krajów sąsiedzkich *od najmłodszych lat* w swoim przedszkolu?

Zachęcamy do kontaktu z naszym zespołem!

Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa) (Saksońska Placówka ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich)

c/o Landkreis Görlitz

Bahnhofstraße 24 | 02826 Görlitz

Telefon +49 3581 – 663 9307

E-mail nachbarsprachen.sachsen@kreis-gr.de

Strona internetowa www.nachbarsprachen-sachsen.eu

Załącznik 1:

Literatura, do której warto zajrzeć

Mehrsprachigkeit in Kindertageseinrichtungen und Grundschulen – Ein Orientierungsrahmen für Leiterinnen und Leiter von Kindertageseinrichtungen und Grundschulen (Sächsisches Staatsministerium für Kultus 2009)

Mehrsprachigkeit in der KiTa von Anfang an gut begleiten (Anna Dintsioudi, Julia Krankenhagen, nifbe-Beiträge zur Professionalisierung Nr. 12)

Lebenslanges Sprachen-Lernen: die Basis wird in der Kindheit gelegt. (Eva Hammes-Di Bernardo in www.kita-fachtexte.de, Zugriff 29.04.2021)

QITA-Kriterienhandbuch zur Qualität in zwei- und mehrsprachigen Kindertageseinrichtungen (Nadine Kolb & Uta Fischer, Universitätsverlag Hildesheim 2019)

Sprachen und Kulturen im Kita-Alltag (Christiane Hofbauer, Verlag Herder GmbH Freiburg 2018)

i

Obszerny zbiór tematycznej literatury specjalistycznej „**Wczesna nauka języków krajów sąsiedzkich**”, ale także pomoce pedagogiczne i zbiory materiałów, wielojęzyczne książeczki dla dzieci oraz materiały do zabawy i nauki języka polskiego i czeskiego

w przedszkolu można znaleźć w **bibliotece materiałów na platformie językowej**:

www.nachbarsprachen-sachsen.eu/materialbibliothek

Saksoński Przedszkolny Serwer Edukacyjny oferuje szeroki zakres ogólnych informacji na temat **wsparcia językowego**:

www.kita-bildungsserver.de/themen/sprachfoerderung/

Załącznik 2:

Informacje specjalistyczne ze stron internetowych⁵ NiKiS online

Partnerschaft / Begegnung mit einer Einrichtung im Nachbarland

- Czemu służy współpraca transgraniczna z przedszkolem w kraju sąsiedzkim?
- W jaki sposób ożywić partnerstwo transgraniczne?
 - spotkania
 - projekty
 - utrzymywanie kontaktów
 - wymiana doświadczeń kadry pedagogicznej
 - poznawanie języka poprzez wymianę kadry
- W jaki sposób spotkania stają się pozytywnymi doświadczeniami międzykulturowymi?

Polnische/ tschechische MuttersprachlerInnen im Kita-Team

- Dlaczego polscy/czescy rodzimi użytkownicy języka są wyjątkowym skarbem w pracy pedagogicznej w Państwa przedszkolu?
- Jak wykorzystać ten potencjał w saksońskich przedszkolach?
- Jakich warunków wymaga pomyślna nauka języka kraju sąsiedzkiego?
- Czym jest immersja?
- W jaki sposób można wdrożyć immersję językową w codzienności przedszkolnej?

⁵ Kliknięcie na grafikę przeniesie do odpowiedniej tematycznej strony internetowej poradnika NiKiS.

- Co wspólnego ma opieka nad dziećmi z polskich/czeskich rodzin z wczesną nauką języków krajów sąsiedzkich?
- Dlaczego wszystkie dzieci odnoszą korzyści z wielojęzyczności w codziennym życiu w przedszkolu?
- Jak wykorzystać potencjał języków krajów sąsiedzkich w codziennej pracy pedagogicznej?

- Dlaczego warto uwzględnić naukę języka kraju sąsiedzkiego w swoim przedszkolu?
- Jakie kwestie należy rozważyć?
- Droga jest celem!

Stopka redakcyjna

Wydawca:

Na zlecenie Saksońskiego Ministerstwa Edukacji i Kultury (Sächsisches Staatsministerium für Kultus (SMK)): Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa) (Saksońska Placówka ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich)
 c/o Landkreis Görlitz
 Bahnhofstraße 24 | 02826 Görlitz
 Telefon +49 3581 – 663 9307
 E-mail nachbarsprachen.sachsen@kreis-gr.de
 Strona internetowa www.nachbarsprachen-sachsen.eu

Treść, redakcja i układ graficzny:

dr Regina Gellrich, Anne Bartusiak oraz Claudia Meusel

Serdecznie dziękujemy za współpracę:

dr Nicole Wolfram (Sächsisches Staatsministerium für Kultus, Ref. 42), członkiniom i członkom specjalistycznej grupy roboczej „Frühe nachbarsprachige Bildung in Sachsen“:

Ute Enders (Erzgebirgskreis), Kathrin Franke (Deutsch-Polnisches Kinderhaus "St. Franziskus" Ostritz), Grit Gorus / Gabriele Hoffmann / Conny Michael (Kita "Albert Schweitzer" Falkenstein), Mandy Hergesell (Landkreis Görlitz), Robin Jacob (Michaelis-Kindergarten Adorf), Natalie Kaeser (TANDEM - Koordinierungszentrum deutsch-tschechischer Jugendaustausch), Dörte Koch (Deutsch-polnische Zentralkindertagesstätte Kinderschloss Sonnenschein Groß Krauscha), Swetlana Kreismann / Katja Flessner (Kita „Kleiner Globus“ Dresden), Ilka Maserkopf (Verein für frühe Mehrsprachigkeit an Kindertageseinrichtungen und Schulen fmks e. V.), Silke Roick-Frenzel (Christliche Kindertagesstätte „Unterm Regenbogen“ Sebnitz), Claudia Schmidt (Stadtverwaltung Adorf/Vogtl.), Małgorzata Schmidt (Deutsch-Polnisches Jugendwerk (DPJW)), Ralf Unglaube (Kinderwelt Erzgebirge e. V.), Manuela Ullrich (Deutsch-Tschechische Kindertagesstätte „Wichtelhäus“ Deutschneudorf), Ulrike Schulze (Kita-Fachberaterin a. D.).

Zdjęcia: Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung

Data zakończenia redakcji: czerwiec 2021

© 2021, Powiat Görlitz

Przeznaczone do bezpłatnego pobrania na potrzeby pracy pedagogicznej.

Przedrukowywanie (również we fragmentach) tylko za zgodą i z podaniem źródła.

Die Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung befindet sich in Trägerschaft des Landkreises Görlitz.

Diese Maßnahme wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage des vom Sächsischen Landtag beschlossenen Haushaltes.

www.nachbarsprachen-sachsen.eu/nikis